

๘ สร้าง เขื่อน เคลื่อนคลอง

เล่าเรื่องเล่น

“ฉันสนใจชลประทานมาตั้งแต่เล็ก”

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่ทรงสนพระราชหฤทัยเรื่องการชลประทานและการจัดการน้ำ มาตั้งแต่ทรงพระเยาว์ ดังที่สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ ทรงเล่าถึงงานชลประทานและการปลูกป่าครั้งแรกของในหลวงเอาไว้ ในหนังสือ เจ้านายเล็กๆ - ยุวกษัตริย์ ว่า

“ในสมัยนั้นวังสระปทุมยังนับว่าอยู่ชานเมือง อากาศยังบริสุทธิ์ แม่จึงอยากให้ลูกๆ ได้อยู่กลางแจ้ง ให้มากที่สุด ท่านจัดที่ทางสิ่งก่อสร้าง และอุปกรณ์ให้ทีละเล็กทีละน้อย สิ่งแรกที่สร้างขึ้นคือที่เล่นทราย ซึ่งเป็นแบบเดียวกันกับที่เห็นได้ในสวนสาธารณะในต่างประเทศ คือเป็นกรอบไม้สี่เหลี่ยม ซึ่งมีทรายอยู่ข้างใน”

“... เมื่อรัชกาลที่ 9 ยังทรงพระเยาว์มาก คือเมื่อประทับอยู่ที่โรงเรียน เลอ ฟัวเย่ ที่เลเพลหยาดส์ ปี 2477 และ 2478 ได้ทรงสังเกตและจำวิธีที่เขาใช้ในการนำน้ำมาใส่ในอ่างให้เด็กเล่น เขาไปเอาน้ำจากลำธารที่ไหลใกล้ๆ ทำทางตื้นๆ ให้น้ำไหลลงมาได้ เอาดินเหนียวใส่ลงไปในทางและขุดไปภูให้เรียบ”

เล่นเป็นงาน

โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำรินี้มีมากมายหลายประเภท ในจำนวนนั้นเป็นเรื่องเกี่ยวกับการจัดการน้ำหรือการชลประทานถึงร้อยละ 70 เช่น

- ◆ **เขื่อนภูมิพล จ.ตาก** เขื่อนคอนกรีตรูปโค้งขนาดใหญ่เพียงแห่งเดียวในประเทศไทยและเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เป็นเขื่อนอเนกประสงค์ของประเทศไทย สามารถผลิตกระแสไฟฟ้าได้
- ◆ **เขื่อนขุนด่านปราการชล (เขื่อนคลองท่าด่าน) จ.นครนายก** เป็นเขื่อนคอนกรีตบดอัดที่ยาวที่สุดในโลก โดยเป็นเขื่อนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ช่วยบรรเทา ปัญหาน้ำท่วมในลุ่มน้ำนครนายก แก้ปัญหาดินเปรี้ยว และกักเก็บน้ำในการเกษตร และอุปโภคบริโภค
- ◆ **เขื่อนป่าสักชลสิทธิ์ จ.ลพบุรี** เขื่อนดินที่ใหญ่ที่สุดในประเทศ เป็นแหล่งน้ำสำคัญ ในการชลประทาน ป้องกันอุทกภัย และแหล่งเพาะพันธุ์ปลาและแหล่งประมงน้ำจืดขนาดใหญ่
- ◆ **ประตูระบายน้ำ “อุทกวิภาชประสิทธิ์” จ.นครศรีธรรมราช** โครงการพัฒนาลุ่มน้ำปากพนัง อันเนื่องมาจากพระราชดำริ เพื่อป้องกันการรุกล้ำของน้ำเค็ม และเก็บกักน้ำจืด รวมทั้งบรรเทาปัญหาน้ำท่วม
- ◆ **คลองลัดโพธิ์ จ.สมุทรปราการ** ช่วยการบริหารจัดการน้ำ แก้ไขปัญหาน้ำท่วมในกรุงเทพฯ และปริมณฑล และป้องกันน้ำเค็มเข้ารุกพื้นที่ทางการเกษตร